

I

(Usnesení, doporučení a stanoviska)

STANOVISKA

EVROPSKÝ INSPEKTOR OCHRANY ÚDAJŮ

Stanovisko evropského inspektora ochrany údajů k návrhu nařízení Rady, kterým se mění nařízení (ES) č. 881/2002 o zavedení některých zvláštních omezujících opatření namířených proti některým osobám a subjektům spojeným s Usámou bin Ládinem, sítí Al-Kajdá a Talibanem

(2009/C 276/01)

EVROPSKÝ INSPEKTOR OCHRANY ÚDAJŮ,

s ohledem na Smlouvu o založení Evropského společenství, a zejména na článek 286 uvedené smlouvy,

s ohledem na Chartu základních práv Evropské unie, a zejména na článek 8 uvedené charty,

s ohledem na směrnici Evropského parlamentu a Rady 95/46/ES ze dne 24. října 1995 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů,

s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 45/2001 ze dne 18. prosince 2000 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů orgány a institucemi Společenství a o volném pohybu těchto údajů, a zejména na článek 41 tohoto nařízení,

s ohledem na žádost o stanovisko v souladu s čl. 28 odst. 2 nařízení (ES) č. 45/2001 zaslanou evropskému inspektorovi ochrany údajů dne 22. dubna 2009,

ZAUJAL TOTO STANOVISKO:

I. ÚVOD

1. Dne 22. dubna 2009 přijala Komise návrh nařízení Rady, kterým se mění nařízení (ES) č. 881/2002 o zavedení některých zvláštních omezujících opatření namířených proti některým osobám a subjektům spojeným s Usámou bin Ládinem, sítí Al-Kajdá a Talibanem (dále jen „návrh“). Tentýž den Komise odeslala návrh evropskému inspektorovi ochrany údajů ke konzultaci v souladu s čl. 28 odst. 2 nařízení (ES) č. 45/2001. Evropský inspektor ochrany údajů

připomíná, že dne 9. března 2009 poskytl k návrhu nařízení neformální připomínky, a konstatuje, že tyto připomínky byly v návrhu zohledněny.

2. Evropský inspektor ochrany údajů vítá, že je konzultován a že preambule návrhu na tuto konzultaci odkazuje, podobně, jako je tomu u řady dalších legislativních textů, ohledně nichž byl evropský inspektor ochrany údajů v souladu s nařízením (ES) č. 45/2001 konzultován.
3. Návrh mění nařízení (ES) č. 881/2002, jeden z nástrojů Společenství přijatých pro boj proti terorismu prostřednictvím omezujících opatření, zejména zmrazení aktiv, přijímaným vůči fyzickým a právnickým osobám podezřelým ze spojení s teroristickými organizacemi. Cílem návrhu je konkrétně reagovat na poslední vývoj judikatury Soudního dvora, především na případ Kadi⁽¹⁾, tím, že se zavede „postup respektující základní práva, podle kterého se bude postupovat v případech jednotlivců a subjektů nově uvedených na seznamu OSN“ (bod 4 důvodové zprávy).

II. PRÁVNÍ RÁMEC

4. Přestože bylo po soudu v jeho rozhodnutích požadováno, aby se zaměřil především na dodržování základního práva na obhajobu a zejména na právo být slyšen, judikatura v této oblasti má širší důsledky a lze ji shrnout tímto způsobem: Evropské normy týkající se ochrany základních práv by měly být dodržovány bez ohledu na to, zda jsou omezující opatření přijata na úrovni EU nebo zda tato opatření vycházejí z mezinárodních organizací jako OSN⁽²⁾.

⁽¹⁾ Rozsudek Soudního dvora EU ze dne 3. září 2008, *Kadi a Al Barakat International Foundation v. Rada* ve věci C-402/05 P a C-415/05 P, dosud nezveřejněno.

⁽²⁾ Případ *Kadi* uvedený výše v poznámce pod čarou 1, viz zejména bod 285.

5. Základní práva EU zahrnují rovněž právo na ochranu osobních údajů, které uznal Soudní dvůr jako jednu ze zásad vycházejících z čl. 6 odst. 2 Smlouvy o EU a které dále potvrdil článek 8 Charty základních práv Evropské unie.

6. Z tohoto pohledu evropský inspektor ochrany údajů vítá nejen nedávnou judikaturu Soudního dvora, ale také záměr Komise zabývat se touto otázkou tak, že se posílí postup uvádění na seznam a jednoznačně zohlední právo na ochranu osobních údajů. Jakkoli evropský inspektor ochrany údajů plně uznává cíl boje proti terorismu prostřednictvím zpracovávání a výměny osobních údajů, je pevně přesvědčen, že ochrana osobních údajů je klíčovým faktorem pro zajištění legitimacy a účinnosti omezujících opatření přijatých Komisí. Tato opatření jsou založena na zpracovávání osobních údajů, které samo o sobě – bez ohledu na zmrazení aktiv – musí podléhat pravidlům a zárukám týkajícím se ochrany údajů. Proto je mimořádně důležité vnést jasnost a právní jistotu do platných pravidel týkajících se zpracování osobních údajů jednotlivců uvedených na seznamu, jak uvádí bod 8 důvodové zprávy.

7. To má ještě větší význam vzhledem ke vstupu v platnost Lisabonské smlouvy, která nejenže dodá závazný účinek Chartě základních práv Evropské unie, ale která také v článku 16 Smlouvy o fungování EU a v článku 39 Smlouvy o EU stanoví, že pravidla a záruky týkající se ochrany údajů jsou zapotřebí ve všech oblastech činnosti Evropské unie. Soudní dvůr bude mimoto plně příslušný, dokonce i v oblasti společné zahraniční a bezpečnostní politiky, pro posuzování zákonnosti – a to zejména dodržování základních práv – rozhodnutí o přijetí omezujících opatření vůči fyzickým či právnickým osobám (článek 275 Smlouvy o fungování EU).

III. ANALÝZA NÁVRHU

III.1 Použitelné právní předpisy a zásady týkající se ochrany údajů

8. Evropský inspektor ochrany údajů vítá skutečnost, že podle preambule je nezbytné, aby bylo nařízení uplatňováno v souladu se základním právem na ochranu osobních údajů (bod 10 odůvodnění) a aby při zpracovávání údajů o trestných činech spáchaných fyzickými osobami uvedenými na seznamu a o odsouzeních za trestné činy nebo o bezpečnostních opatřeních v souvislosti s těmito osobami Komise dodržovala zvláštní ochranná opatření.

9. Evropský inspektor ochrany údajů rovněž vítá skutečnost, že bod 12 odůvodnění návrhu výslovně uznává, že zpracování osobních údajů v této oblasti podléhá pravidlům týkajícím se ochrany údajů, zejména nařízení (ES) č. 45/2001. Článek 3 nařízení (ES) č. 45/2001 totiž stanoví, že uvedené nařízení se vztahuje „na zpracování osobních údajů ve všech orgánech a institucích Společenství, pokud se toto zpracování provádí při výkonu činností, které zcela nebo zčásti spadají do oblasti působnosti práva Společen-

ství“. Z tohoto pohledu nařízení (ES) č. 881/2002 vychází ze Smlouvy o založení Evropského společenství, přestože souvisí se společným postojem 2002/402/SZBP a s činností OSN v této oblasti.

10. Jako obecnou poznámku by evropský inspektor ochrany údajů rád zdůraznil, že nařízení (ES) č. 45/2001 stanoví řadu povinností pro správce – mimo jiné co se týče kvality údajů, zákonnosti jejich zpracování, oznamování a bezpečnosti zpracování, jakož i práv pro subjekty údajů – mimo jiné na přístup a na opravu, blokování, vymazání, oznamování třetím stranám a na opravné prostředky, přičemž tyto povinnosti a tato práva se uplatní kromě výjimek a omezení podle článku 20. Tato omezení základního práva na ochranu údajů by měla v každém případě podléhat přísnému testu proporcionality také v oblasti omezujících opatření, což znamená, že by se měla omezovat jak co do podstaty, tak pokud jde o dobu jejich uplatňování, na to, co je nezbytné pro dosažení daného veřejného zájmu, jak potvrzuje judikatura Soudního dvora. To je o to důležitější, jelikož tato práva a tyto povinnosti tvoří společně s nutností nezávislého dohledu nad zpracováváním osobních údajů jádro základního práva na ochranu údajů, jak výslovně potvrdil článek 8 Charty základních práv Evropské unie.

11. Přestože evropský inspektor ochrany údajů vítá, že návrh se přímo či nepřímo zabývá některými z těchto povinností a práv, chtěl by dále zdůraznit, že tento návrh nelze vykládat tak, že vylučuje nebo omezuje platnost těch povinností a práv subjektů údajů, o kterých se nezmiňuje.

12. Vzhledem k těmto skutečnostem se v následujících odstavcích evropský inspektor ochrany údajů věnuje analýze jednotlivých ustanovení návrhu z pohledu nejdůležitějších zásad ochrany údajů a poskytuje doporučení na zlepšení, jakož i návody na řešení některých dalších otázek, které v současnosti řešeny nejsou, ale mohou se při uplatňování zásad ochrany údajů vyskytnout. V některých případech může být žádoucí poskytnout více podrobností o uplatňování povinností a práv týkajících se ochrany údajů v oblasti omezujících opatření.

13. Komentáře evropského inspektora ochrany údajů se zabývají pouze ochranou osobních údajů jako klíčovým faktorem pro zajištění legitimacy a účinnosti omezujících opatření přijatých Komisí, ale nevěnují se jiným podstatným otázkám, které mohou souviset s uvedením na seznam při uplatňování jiných pravidel, ani na ně nemají vliv.

III.2 Články 7a a 7c: informování dotyčných osob o uvedení na seznam a vynětí

14. Článek 7a se zabývá postupy pro uvedení fyzických či právnických osob na seznam a pro jejich vynětí a článek 7c stanoví zvláštní postup týkající se osob, jež byly uvedeny na seznam před 3. zářím 2008.

15. Evropský inspektor ochrany údajů vítá tato ustanovení, posilují-li dodržování základních práv tím, že poskytují dotyčným osobám možnost získat informace o důvodech jejich uvedení na seznam, jakož i příležitost se k této záležitosti vyjádřit. Odstavec 4 dále stanoví, že vynětí ze seznamu na úrovni OSN automaticky způsobí i vynětí na úrovni EU, což odpovídá zásadě ochrany údajů, podle níž by měly být osobní údaje aktualizovány, jak stanoví čl. 4 odst. 1 písm. d) nařízení (ES) č. 45/2001.

16. Evropský inspektor ochrany údajů přesto podotýká, že tato ustanovení nevylučují podobné povinnosti vyplývající z nařízení (ES) č. 45/2001, jako je povinnost informovat subjekt údajů podle článku 11 a především podle článku 12, který se týká informací podávaných v případě, že údaje neposkytuje subjekt údajů, dále povinnost neprodleně opravit nepřesné nebo neúplné osobní údaje podle článku 14 a povinnost podle článku 17 oznámit opravy a výmazy údajů třetí osobě, které byly údaje sděleny, pokud se to neukáže jako nemožné nebo to nevyžaduje nepřiměřené úsilí.

17. Samozřejmě, jak již bylo řečeno v bodě 10, lze učinit nezbytné výjimky a omezení ve vztahu k těmto ustanovením v souladu s článkem 20 nařízení (ES) č. 45/2001. Například informace pro dotyčné osoby bude muset být pozdržena, bude-li zapotřebí, aby rozhodnutí o uvedení konkrétní osoby na seznam a o zmrazení jejího majetku neztratilo svůj „překvapivý účinek“. Z tohoto pohledu evropský inspektor ochrany údajů doporučuje zákonodárci, aby zvážil, zda by neměl v návrhu výslovně uvést výjimky ze zásad ochrany údajů, které mohou být nezbytné, jako je například nutnost odložit poskytnutí informace podle článku 12 do chvíle, než bude přijato prozatímní opatření.

III.3 Článek 7d: práva subjektů údajů na přístup, kontrolní činnost a soudní přezkum

18. V navrhovaném článku 7d se v prvním odstavci stanoví, že předloží-li OSN nebo stát utajované informace, Komise tyto informace zpracuje v souladu se svými vnitřními bezpečnostními předpisy (rozhodnutí 2001/844/ES, ESUO, Euratom⁽¹⁾), a případně v souladu s dohodou o bezpečnosti utajovaných informací uzavřenou mezi EU a předkládajícím státem. Ve druhém odstavci se uvádí, že informace se stupněm utajení „EU Top Secret“, „EU Secret“ nebo „EU Confidential“ nejsou zpřístupněny bez souhlasu původce těchto informací.

19. Tento článek vyvolává dvě otázky, přičemž první z nich se týká důsledků tohoto ustanovení pro právo subjektů údajů na přístup k jejich osobním údajům, zakotvené v článku 13 nařízení (ES) č. 45/2001, a druhá možností evropského inspektora ochrany údajů, jakož i Soudního dvora mít přístup k osobním údajům obsaženým v utajovaných dokumentech a plnit tak účinným způsobem své úkoly.

Právo subjektů údajů na přístup k osobním údajům obsaženým v utajovaných dokumentech

20. Uvedená bezpečnostní pravidla, jakož i dohody mezi EU a předkládajícím státem upravují přístup k utajovaným informacím. Přístup k takovým informacím je povolen pouze osobám, které mají potřebu vědět, neboli potřebují přístup pro výkon svých funkcí nebo splnění svého úkolu⁽²⁾. Jedná-li se o informace označené jedním ze stupňů utajení uvedených v navrhovaném čl. 7d odst. 2, tyto osoby navíc potřebují bezpečnostní prověrku.

21. Vnitřní bezpečnostní pravidla Komise je třeba chápat v souvislosti s nařízením (ES) č. 1049/2001 o přístupu veřejnosti k dokumentům Evropského parlamentu, Rady a Komise, které stanoví právo libovolné osoby na přístup k informacím ze všech tří největších orgánů EU. Článek 9 tohoto nařízení se týká zacházení s citlivými dokumenty a odkazuje na všechny tři výše uvedené kategorie klasifikace. V odstavci 3 se uvádí, že citlivé dokumenty se uvolňují pouze se souhlasem jejich původce, což je pravidlo obsažené i v navrhovaném čl. 7d odst. 2.

22. Vnitřní bezpečnostní pravidla Komise jsou v souladu s právem veřejnosti na přístup k dokumentům. Není tomu však v případě zvláštních práv na přístup, jako je právo subjektů údajů na přístup k jejich vlastním osobním údajům vycházející z článku 13 nařízení (ES) č. 45/2001. Vnitřní bezpečnostní předpisy neodkazují na pravidla o ochraně údajů nebo na práva subjektů údajů jako taková. Situací, kdy by subjekt údajů požadoval přístup k osobním údajům obsaženým v utajovaném dokumentu, se vnitřní bezpečnostní pravidla Komise nezabývají. Totéž platí pro dohody o bezpečnosti utajovaných informací uzavřené s jednotlivými státy.

23. Článek 13 nařízení (ES) č. 45/2001 zaručuje subjektu údajů neomezené právo získat od správce kdykoli ve lhůtě tří měsíců od přijetí žádosti o informaci a bezplatně mj. sdělení srozumitelnou formou o údajích, které jsou předmětem zpracování (viz písm. c)).

⁽¹⁾ Rozhodnutí Komise 2001/844/ES, ESUO, Euratom ze dne 29. listopadu 2001, kterým se mění její jednací řád (Úř. věst. L 317, 3.12.2001, s. 1).

⁽²⁾ Viz bod 19 rozhodnutí 2001/844/ES a např. čl. 4 odst. 7 Dohody mezi Evropskou unií a vládou Spojených států amerických o bezpečnosti utajovaných informací (Úř. věst. L 115, 3.5.2007, s. 30).

24. Evropský inspektor ochrany údajů plně chápe, že v souvislosti s omezujícími opatřeními, která byla přijata proti některým osobám či skupinám s cílem předcházet teroristickým zločinům, existují oprávněné důvody k tomu, aby utajované (osobní) informace nebyly subjektům údajů zpřístupňovány. Toto omezení může vycházet z článku 20 nařízení (ES) č. 45/2001, jak již bylo uvedeno v bodu 10. Evropský inspektor ochrany údajů by přesto rád poukázal na požadavek *nezbytnosti*, obsažený v tomto článku a v postupu, který stanoví odstavce 3 a 4 článku 20 nařízení (ES) č. 45/2001.
25. Článek 20 požaduje, aby uvedená omezení zmíněných ustanovení byla *nezbytným* opatřením pro zajištění jednoho z uvedených cílů. Jelikož se vnitřní bezpečnostní pravidla Komise, jakož i dohody s jednotlivými státy nezabývají otázkou přístupu subjektů údajů a jelikož navrhovaný čl. 7d odst. 2 obsahuje nepodmíněnou povinnost získat souhlas původce informace před zpřístupněním utajovaných informací, není zajištěno, aby k omezování práva na přístup docházelo pouze v nezbytných případech. Toto ustanovení neudává žádná věcná kritéria a plně ponechává volnost v rozhodování původcům informací, mezi nimiž jsou i strany, jež nepodléhají právním předpisům a standardům EU týkajícím se ochrany základních práv.
26. Odstavce 3 a 4 článku 20 obsahují pravidla týkající se uplatňování omezení. V souladu s odstavcem 3 by měl dotýčný orgán informovat subjekt údajů o hlavních důvodech pro použití omezení a o jeho právu podat námitku u evropského inspektora ochrany údajů. Odstavec 4 obsahuje další pravidlo vztahující se konkrétně k omezení práva na přístup. Uvádí se zde, že evropský inspektor ochrany údajů při posuzování stížnosti na základě předchozího odstavce sdělí subjektu údajů, zda byly údaje zpracovány řádně, a pokud nebyly, zda byla učiněna příslušná náprava⁽¹⁾. Současný návrh na změnu nařízení (ES) č. 881/2002 by tedy měl zajistit, aby tato pravidla mohla být dodržena. To úzce souvisí s druhou otázkou, kterou navrhovaný článek 7d vyvolává.
- Přístup evropského inspektora ochrany údajů k utajovaným informacím*
27. Podmínka obsažená v čl. 7d odst. 2, podle níž jsou utajované informace zpřístupněny pouze se souhlasem jejich původce, by mohla být v rozporu s nezávislou kontrolou evropského inspektora ochrany údajů. Použitelnost nařízení (ES) č. 45/2001 má za následek, že zpracování osobních údajů může podléhat opravným prostředkům, stanoveným v článku 32, jakož i donucovacím pravomocem evropského inspektora ochrany údajů, stanoveným v článku 47. Poslední uvedený článek především propůjčuje evropskému inspektorovi ochrany údajů pravomoc získat od správce nebo od orgánu či instituce Společenství přístup ke všem osobním údajům a všem informacím nezbytným pro jeho šetření (viz čl. 47 odst. 2 písm. a) nařízení (ES) č. 45/2001). Je možné, že v souvislosti se současným návrhem by evropský inspektor ochrany údajů mohl využít této pravomoci k výkonu své povinnosti podle čl. 20 odst. 4 nařízení (ES) č. 45/2001. Vzhledem k navržené formulaci článku 7d však bude účinný výkon této pravomoci záviset na volném uvážení původce informací.
28. Stávající znění článku 7d by tudíž bylo v rozporu s pravidly obsaženými v nařízení (ES) č. 45/2001. Evropský inspektor ochrany údajů by v tomto směru chtěl zdůraznit, že článek 20 nařízení (ES) č. 45/2001 neumožňuje omezení povinností a pravomocí evropského inspektora ochrany údajů obsažená v článcích 46 a 47.
29. Vedle opravných prostředků dostupných před nezávislými orgány pro ochranu údajů stanoví právní předpisy v oblasti ochrany údajů právo na opravný prostředek u Soudu (viz článek 22 směrnice 95/46/ES a článek 32 nařízení (ES) č. 45/2001). Evropský inspektor ochrany údajů chce za těchto okolností poukázat na skutečnost, že stávající znění čl. 7d odst. 2 ovlivňuje také účinnost tohoto soudního přezkumu, neboť omezuje schopnost Evropského soudního dvora prověřit, zda mezi nutností bojovat proti mezinárodnímu terorismu a ochranou základních práv panuje spravedlivá rovnováha. Jak uvedl Soud prvního stupně ve svém rozsudku ze dne 4. prosince 2008, přístup k utajovaným informacím může být nezbytný pro to, aby soud mohl přezkum provést⁽²⁾.
- Navržené změny*
30. Vzhledem k výše uvedenému evropský inspektor ochrany údajů vybízí zákonodárce, aby změnil článek 7d takovým způsobem, aby bylo zajištěno, 1) že požadavek *nezbytnosti* zakotvený v článku 20 nařízení (ES) č. 45/2001 je splněn v případě, že Komise odepře subjektu údajů přístup k jeho osobním informacím obsaženým v utajovaných dokumentech, 2) že jsou splněna pravidla uvedená v čl. 20 odst. 3 a 4 a 3) že pravomoci evropského inspektora ochrany údajů, tak jak jsou stanoveny v článku 47, jsou plně dodržovány.
31. Za tímto účelem by bylo třeba jako první krok omezit oblast působnosti čl. 7d odst. 2 nahrazením slova „zpřístupněny“ výrazem „zveřejněny“. Taková změna bude i právně konzistentní, neboť, jak bylo vysvětleno výše, toto ustanovení je převzato z čl. 9 odst. 3 nařízení (ES) č. 1049/2001, které se zabývá pouze přístupem veřejnosti k dokumentům. Navrhovaná změna do značné míry řeší výše projednávané otázky: omezení práva na přístup pro subjekty údajů již nebude ponecháno plně na uvážení předkládající strany a rovněž tak možnost evropského inspektora ochrany údajů a Evropského soudního dvora mít přístup k těmto informacím pro plnění svých úkolů nebude omezována.

⁽¹⁾ Poskytnutí informací podle čl. 20 odst. 3 a 4 může být odloženo, dokud by tyto informace zbavovaly účinků omezení (viz čl. 20 odst. 5).

⁽²⁾ Rozsudek Soudu prvního stupně ze dne 4. prosince 2008, PMOI v. Rada, ve věci T-284/08, dosud nezveřejněno, viz zejména body 74–76.

32. Nicméně dokud se vnitřní pravidla Komise a dohody o bezpečnosti utajovaných informací nebudou výslovně zabývat otázkou přístupu subjektů údajů a dokud nezajistí splnění požadavku *nezbytnosti* článku 20 nařízení (ES) č. 45/2001, problém nebude vyřešen. Zatímco evropský inspektor ochrany údajů (a Evropský soudní dvůr) může mít přístup podle zásady, že potřebuje vědět, a na základě bezpečnostní prověrky osob, které ve skutečnosti s utajovanými informacemi pracují, není jisté, zda stejnou možnost má i subjekt údajů. Evropský inspektor ochrany údajů proto vybízí Komisi aby zajistila, aby právo přístupu k osobním údajům v utajovaných dokumentech bylo omezováno pouze v nezbytných případech.

III.4 Článek 7e: právní základ zpracovávání údajů, kategorie zpracováváných údajů, určení správce

33. Článek 7e s dostatečnou přesností definuje jak úkoly Komise při zpracovávání osobních údajů (odstavec 1), tak to, jaké osobní údaje budou zpracovávány (odstavce 2 až 4). Odstavec 5 tohoto článku určuje jeden útvar Komise jako správce ve smyslu čl. 2 písm. d) nařízení (ES) č. 45/2001.

34. Evropský inspektor ochrany údajů vítá první odstavec článku 7e, je-li jeho cílem poskytnout právní základ pro zpracování osobních údajů podle článku 5 nařízení (ES) č. 45/2001. Veškerá činnost související se zpracováním osobních údajů by ve skutečnosti měla vycházet z jednoho z právních základů uvedených v tomto článku. Z tohoto pohledu evropský inspektor ochrany údajů uznává, že písmeno a): „nezbytné pro vykonání úkolu ve veřejném zájmu (...)“, a b): „nezbytné pro splnění právní povinnosti, které podléhá správce“, může být zvláště důležité v souvislosti s omezujícími opatřeními.

35. Evropský inspektor ochrany údajů nicméně připomíná, že v souladu s článkem 4 nařízení (ES) č. 45/2001 by osobní údaje měly být „přiměřené, podstatné a nepřesahující míru s ohledem na účely, pro které jsou shromažďovány (...)“, a že Komise by proto měla zajistit, aby byly shromažďované osobní údaje *nezbytné* pro účely omezujících opatření podle návrhu nařízení.

36. Z tohoto pohledu evropský inspektor ochrany údajů navrhuje pozměnit čl. 7e odst. 1 takto: „Komise zpracovává osobní údaje *nezbytné* pro plnění svých úkolů podle tohoto nařízení“.

37. Relevance jednotlivých kategorií údajů používaných v souvislosti s omezujícími opatřeními – včetně takových informací jako jsou základní údaje totožnosti (například daňové číslo a číslo sociálního pojištění) a „funkce nebo povolání“ – by měla být dále řádně prověřena, a to jak obecně, tak v jednotlivých případech, zvláště vzhledem k tomu, že tyto informace mohou zahrnovat některé zvláštní kategorie údajů a vyžadovat zvláštní ochranná opatření.

38. Na tomto základě evropský inspektor ochrany údajů vítá zásadu, kterou stanoví odstavec 3, podle níž příloha může zahrnovat také jméno a příjmení rodičů fyzické osoby, jsou-li takové údaje v konkrétním případě nutné za výlučným účelem ověření totožnosti dotyčné fyzické osoby uvedené na seznamu. Toto ustanovení dobře odráží zásadu omezení účelu pro ochranu údajů, která by měla být odpovídajícím způsobem vymezena a uplatňována s ohledem na celý článek. Evropský inspektor ochrany údajů proto výslovně doporučuje, aby byla tato zásada uplatněna na všechny kategorie údajů provedením této změny čl. 7e odst. 2: „Příloha I zahrnuje pouze informace nezbytné pro účely ověření totožnosti fyzických osob uvedených na seznamu a v každém případě nezahrnuje více než následující informace.“

39. Evropský inspektor ochrany údajů rovněž vítá odstavec 4, který stanoví, že zvláštní kategorie osobních údajů, jako jsou trestné činy, rozsudky v trestních věcech nebo bezpečnostní opatření, mohou být zpracovávány pouze ve zvláštních případech, s výhradou vhodných zvláštních ochranných opatření, a nejsou zveřejňovány ani vyměňovány.

40. Pokud jde o odstavec 5, evropský inspektor ochrany údajů uznává, že určení správce v příloze II nařízení (ES) č. 881/2002 podpoří viditelnost tohoto správce a jeho úlohu „kontaktního místa“, čímž usnadní výkon práv subjektů údajů podle nařízení (ES) č. 45/2001. Evropský inspektor ochrany údajů přesto připomíná, že je rovněž nezbytné zajistit, aby správce mohl ze své pozice nejen skutečně zaručit výkon práv subjektů údajů, ale také plnění všech ostatních povinností vyplývajících z nařízení (ES) č. 45/2001. Komise by tedy mohla uvažovat o objasnění tohoto bodu návrhu například tím, že by v odstavci 5 výslovně zdůraznila, že je nutné, aby správce zajišťoval plnění povinností vyplývajících z nařízení (ES) č. 45/2001.

III.5 Předávání osobních údajů třetím zemím nebo mezinárodním organizacím

41. Důležitou otázkou, kterou se návrh výslovně nezabývá, ale která nutně souvisí s postupem uvádění na seznam, je, do jaké míry mohou být osobní údaje zpracovávané orgány Společenství sdíleny s OSN anebo třetími zeměmi, a mohou-li být sdíleny, pak za jakých podmínek.

42. V této souvislosti by evropský inspektor ochrany údajů rád upozornil na článek 9 nařízení (ES) č. 45/2001, který stanoví podmínky pro předávání osobních údajů jiným příjemcům, než jsou instituce Společenství, na které se nevztahuje směrnice 95/46/ES. Nabízí se celá škála možností, od souhlasu subjektu údajů (odst. 6 písm. a)) a výkonu právních nároků před soudem (odst. 6 písm. d)) – což může být užitečné v případě informací, které poskytla osoba uvedená na seznamu, s cílem provést

přezkum seznamu, – až po mechanismus existující v rámci OSN a zajišťující odpovídající ochranu osobních údajů předávaných z EU.

43. Evropský inspektor ochrany údajů připomíná, že jednotlivé plánované činnosti související se zpracováváním údajů musí být v souladu s tímto systémem, aby byla zaručena odpovídající ochrana osobních údajů vyměňovaných s třetími zeměmi a mezinárodními organizacemi, a že mohou být proto zapotřebí specifikace v návrhu, jakož i ujednání s OSN.

III.6 Další otázky: odpovědnost, předběžná kontrola, konzultace evropského inspektora ochrany údajů

44. Článek 6 návrhu zbavuje odpovědnosti fyzické a právnické osoby zavádějící omezující opatření, s výjimkou případu nedbalosti. Na tomto místě by evropský inspektor ochrany údajů rád upřesnil, že tento článek nelze chápat tak, že zbavuje mimosmluvní odpovědnosti podle čl. 32 odst. 4 nařízení (ES) č. 45/2001 a podle článku 23 směrnice 95/46/ES za zpracovávání osobních údajů při porušení platných předpisů na ochranu osobních údajů. V tomto ohledu se omezující opatření zakládají na zpracovávání a zveřejňování osobních údajů, které by v případě protiprávního jednání mohly samy o sobě – bez ohledu na přijatá omezující opatření – způsobit nemotnou škodu, jak již uznal Soudní dvůr ⁽¹⁾.

45. Je třeba poznamenat, že předběžná kontrola evropského inspektora ochrany údajů podle článku 27 nařízení (ES) č. 45/2001 může být nezbytná, pakliže návrh stanoví postupy zpracování některých zvláštních kategorií údajů (podezření ze spáchání trestného činu, odsouzení za trestný čin nebo bezpečnostní opatření) a postupy, jejichž účelem je vyloučení osob z plného požívání vlastnického práva.

46. V souladu s článkem 28 nařízení (ES) č. 45/2001 evropský inspektor ochrany údajů očekává, že bude konzultován ohledně návrhů právních předpisů a správních opatření souvisejících se zpracováním osobních údajů, které by mohly být předloženy v oblasti omezujících opatření vůči osobám podezřelým z terorismu.

IV. ZÁVĚRY

47. Evropský inspektor ochrany údajů vítá záměr návrhu Komise zabývat se posledním vývojem judikatury Soudního dvora tak, že se posílí postup uvádění na seznam a jednoznačně zohlední právo na ochranu osobních údajů, které je klíčovým faktorem pro zajištění legitimacy a účinnosti omezujících opatření přijatých Komisí.

48. Evropský inspektor ochrany údajů vítá, že preambule obsahuje odkazy, podle nichž je nezbytné uplatňovat nařízení v souladu se základním právem na ochranu osobních údajů, a že návrh jednoznačně uznává v bodu 12 odůvodnění, že zpracování osobních údajů v této oblasti podléhá pravidlům na ochranu údajů a zejména nařízení (ES) č. 45/2001.

49. Jako obecnou poznámku by evropský inspektor ochrany údajů rád zdůraznil, že nařízení (ES) č. 45/2001 stanoví řadu povinností pro správce, jakož i práv subjektů údajů, která se uplatňují, i když je návrh výslovně neuvádí. V některých případech je přesto možná žádoucí poskytnout podrobnější informace o uplatňování povinností a práv týkajících se ochrany údajů v oblasti omezujících opatření, včetně případných výjimek a omezení.

50. Evropský inspektor ochrany údajů vítá články 7a a 7c, posilují-li dodržování základních práv tím, že poskytují dotyčným osobám možnost získat informace o důvodech jejich uvedení na seznam. Evropský inspektor ochrany údajů přesto podotýká, že tato ustanovení nevylučují podobné povinnosti vyplývající z nařízení (ES) č. 45/2001. Z tohoto pohledu evropský inspektor ochrany údajů doporučuje zákonodárci, aby zvážil, zda by neměl v návrhu výslovně uvést výjimky ze zásad ochrany údajů, které mohou být nezbytné, jako například nutnost odložit poskytnutí informace podle článku 12 do chvíle, než bude přijato prozatímní opatření.

51. Evropský inspektor ochrany údajů se domnívá, že článek 7d, který ponechává zpřístupnění důvěrných informací na souhlasu původce, může být v rozporu s právem subjektů údajů na přístup k jejich osobním údajům, zakotvené v článku 13 nařízení (ES) č. 45/2001, a na možnost evropského inspektora ochrany údajů, jakož i Soudního dvora mít přístup k osobním údajům obsaženým v utajovaných dokumentech a moci tak účinným způsobem plnit své úkoly. Evropský inspektor ochrany údajů proto vybízí zákonodárce, aby pozměnil toto ustanovení, zejména nahrazením slova „zpřístupněny“ výrazem „zveřejněny“.

52. Evropský inspektor ochrany údajů vítá článek 7e, je-li jeho cílem poskytnout právní základ pro zpracování osobních údajů podle článku 5 nařízení (ES) č. 45/2001. Přesto doporučuje provedení určitých změn s cílem zajistit, aby zpracovávané údaje byly používány ke konkrétním účelům, aby tyto údaje byly relevantní a aby úloha správce byla v souladu s nařízením (ES) č. 45/2001.

⁽¹⁾ Rozsudek Soudu prvního stupně ze dne 12. září 2007, *Kalliope Nikolaou v. Komise* ve věci T-259/03, Sb. rozh. 2007 II-99; Rozsudek Soudu prvního stupně ze dne 8. července 2008, *Franchet a Byk v. Komise* ve věci T-48/05, dosud nezveřejněno.

53. Evropský inspektor ochrany údajů připomíná, že případné předávání údajů třetím zemím a mezinárodním organizacím by mělo být v souladu s článkem 9 nařízení (ES) č. 45/2001, aby těmto údajům byla zajištěna odpovídající ochrana. V tomto směru mohou být proto zapotřebí specifikace v návrhu, jakož i ujednání s OSN.
54. Evropský inspektor ochrany údajů dále konstatuje, že návrh ponechává odpovědnost, která by mohla vyvstat v případě protiprávního zpracování a zveřejnění osobních údajů, nedotčenou; a že předběžná kontrola podle článku 27 naří-

zení (ES) č. 45/2001 může být nezbytná, a očekává, že bude konzultován ohledně dalších návrhů právních předpisů a správních opatření v této oblasti.

V Bruselu dne 28. července 2009.

Peter HUSTINX

Evropský inspektor ochrany údajů